

Požar zapuštenog poljoprivrednog zemljišta kod Omiša i šumski požar na Dinari

Dva velika požara otvorenog prostora obilježila su ovogodišnju požarnu sezonu u Republici Hrvatskoj. Iako se oba požara ubrajaju u statistiku šumskih požara, značajke su im potpuno različite. Njihova analiza potvrđuje poznata stajališta šumarstva o gospodarenju poljoprivrednim zemljištem, gospodarenju šumama i prevenciji požara. Šumari ih uporno ponavljaju svake godine. Nažalost, s prvim jesenskim kišama sve se zaboravi do nove požarne sezone.

Požar kod Omiša izbio je 13. kolovoza. Opustošio je zapadnu padinu Omiške Dinare od mjesta Lokva Rogoznica do grada Omiša na površini od približno 1000 hektara. Odnio je ljudske živote i prouzročio materijalnu štetu koja se procjenjuje na 110 milijuna eura. Požar slične snage spalio je u lipnju prošle godine istočnu padinu Omiške Dinare. Tako je u dvije sezone vatra prošla čitavom omiškom rivijerom.

Približno 90 % izgorjele površine kod Omiša je poljoprivredno zemljište. Mali dio tog zemljišta održavao se u skladu s namjenom. Veliki dio obrastala je šuma alepskog bora koja je nastala sukcesijom zbog neodržavanja poljoprivrednog zemljišta. Taj je požar još jednom pokazao da u cilju zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta od požara jedna od najučinkovitijih mjera treba biti provedba odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Zakon propisuje da se poljoprivredno zemljište mora održavati pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju sprječavanjem njegova zakorovljenja i obrastanja višegodišnjim raslinjem, kao i smanjenja njegove plodnosti. Zakonom su predviđene novčane kazne za neodržavanje poljoprivrednog zemljišta. Slično je sa zapuštenim privatnim šumama na šumskom zemljištu. Ako vlasnik nije sam u stanju obaviti potrebne šumskougovorne radove u svojoj šumi, to može obaviti država (Hrvatske šume) koja će mu ispostaviti račun. Slična praksa bila je uspostavljena 2016. u privatnim šumama Gorskog

kotara nakon katastrofalnog širenja potkornjaka. Resorno ministarstvo tada je izdalo Naredbu koja je omogućila da Hrvatske šume preuzmu sanaciju i sječu zaraženih stabala na lokacijama gdje privatni šumoposjednici sami nisu mogli ili stigli reagirati.

Požar na Dinari uočen je na hrvatskoj strani 14. kolovoza, nakon što je oko 10. kolovoza počeo na području Bosanskog Grahova u BiH te prešao granicu. Opustošio je oko 6000 hektara šumskog zemljišta. Izgorjele su zajednice crnog bora, hrasta medunca, obične bukve, klekovine bora krivulja, planinskih travnjaka i kamenjarskih pašnjaka. Šteta još nije procijenjena. Uzmu li se u obzir gubici samo općekorisnih funkcija šuma, može se pretpostaviti da je šteta golema.

Požar na Dinari još jednom je pokazao da provedba šumskogospodarskih radova (pošumljavanje, obnova šuma, njega šuma, čuvanje šuma, zaštita šuma, izgradnja šumskih prometnica i protupožarnih prosjeka) prema programima gospodarenja nema alternativu. Gospodarenje šumama pridonosi otpornosti i stabilnosti šuma, progresivnom razvoju šuma, požarnoj prevenciji, gašenju požara, sanaciji šuma nakon požara i sprječavanju erozijskih procesa. Da se na Dinari na vrijeme izgradila mreža šumskih prometnica, vatrogasci bi imali lakši pristup i mogućnost presijecanja i gašenja požara. Nažalost, prijedlog šumara za izgradnju šumske prometnice odbijen je pod obrazloženjem štetnog utjecaja na okoliš. Zato sada imamo izgorjeli park-prirode i teško oštećeni okoliš. Nakon svega, bez pristupa nema niti sanacije izgorjelog područja. Hoće li se sada ipak razmisliti o izgradnji šumske prometnice? Da je pravde tada bi onaj tko je ranije odbio njezinu izgradnju sada trebao snositi troškove njezine izgradnje i sanacije izgorjele državne šume na državnom šumskom zemljištu.